

Ifjúsági Konceptió

2013-2018

Várpalota Város Önkormányzata

2013.

Tartalom

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
1. BEVEZETÉS.....	4
2. IFJÚSÁGPOLITIKA FOGALOMRENDSZERE.....	5
2.1. Ifjúságügy.....	5
2.2. Ifjúsági szakma.....	6
2.3. Ifjúsági munka.....	6
2.4. Az önkormányzat ifjúsági feladatai.....	6
2.4.1. Szervezeti megközelítés.....	7
2.4.2. Ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások.....	10
2.4.3. Érdek-képviselői fórumok, párbeszédrendszer működtetése, támogatása.....	11
2.4.5. Az önkormányzati ifjúsági munka forrásoldala.....	12
3. A KONCEPCIÓ ALAPELVE.....	13
4. A KONCEPCIÓ CÉLCSOPORTJA.....	14
5. A KONCEPCIÓ CÉLJA.....	15
6. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	16
7. IRÁNYADÓ ÖNKORMÁNYZATI DOKUMENTUMOK.....	16
8.FELHASZNÁLT SZAKMAI ANYAGOK.....	16
9. HELYZETELEMZÉS.....	17
9.1. Az ifjúság általános jellemzői.....	17
9.2. Demográfiai adatok Várpalotán.....	22
9.3. Helyzetkép az ifjúságpolitikai tevékenységről Várpalotán.....	23
9.3.1. Oktatás, képzés.....	24
9.3.2. Gyermek- és ifjúságvédelem.....	24
9.3.3. Kultúra, szabadidő, sport.....	24
9.3.4. Egészségnevelés, prevenció.....	25
9.3.5. Munkavállalás, munkanélküliség.....	26
9.3.6. Érdekképviselő, diákönkormányzatok.....	26
9.3.7. Foglalkoztatáspolitikai, ifjúsági munkanélküliség.....	26
9.3.8. Nemzetiségi önkormányzatok.....	27
9.3.9. Egyházak.....	27
9.3.10.Civil szervezetek	27
9.3.11. A fiatalok szükségletei, igényei, szolgáltatások Várpalotán (a fiatalok és a szakemberek véleménye szerint).....	27
9.3.11.1. Várpalotán élő fiatalok legsúlyosabb problémái.....	30
9.3.11.2. A Várpalotai fiatalok szükségletei (programok, szolgáltatások).....	31

9.3.11.3. Az ifjúsági korosztálynak szóló szolgáltatások, programok Várpalotán.....	31
9.3.11.4. Elégedettség a kínált szolgáltatásokkal, lehetőségekkel.....	32
9.3.11.5. Együttműködési lehetőségek Várpalota ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó intézményeivel.....	33
9.3.11.6. Intézkedések, lehetőségek a várpalotán élő fiatalok szükségleteinek kielégítése Érdekében.....	33
10. KONCEPCIÓ FELADATAI	34
10.1. Tanulás és környezete.....	34
10.2. Család, gyermekvállalás.....	34
10.3. Esélyegyenlőség, szolidaritás.....	35
10.4. Munkavállalás.....	36
10.5. Kultúra.....	36
10.6. Egészségtudatos magatartás.....	37
10.7. Ifjúsági munka, ifjúságsegítés	38
10.8. Erőforrások és feltételek.....	40
11. Monitoring, nyilvánosság.....	41
12. ÖSSZEGZÉS.....	41
Cselekvési terv 2013-15.....	42

1. BEVEZETÉS

Várpalota Város Önkormányzata a várospolitikában minden lényeges kérdésben érintett korosztálynak tekinti az ifjúságot. A fiatalokat továbbra is bevonja az őket érintő kérdések megvitatásába, a rájuk vonatkozó, velük kapcsolatos döntések meghozatalába.

A városvezetés felelősséget érez a fiatalokért, fontosnak tartja megismerni a korosztály sajátosságait, jellemzőit, elvárásait.

A városban a gyermek- és ifjúsági korosztály segítése kiemelt feladat. A korosztályi problémák megoldásában részt vállalnak az önkormányzat intézményei, társintézmények, civil szervezetek, egyházak.

Várpalota Város Önkormányzata a területén élő valamennyi gyermek és fiatal életkörülményeinek javításáért felelősséget érez, és ennek megfelelően gondoskodik róluk alapul véve a területet érintő törvényi előírásokat és a helyi szabályzókat, rendeleteket.

Az ifjúságpolitika a fiatalokra, mint a változások hordozóira, a jövő valódi erőforrásaira tekint, és arra kell, hogy koncentrálja forrásait, intézményeit, hogy felkészülhessenek a változásokra, az ezekkel kapcsolatos egyéni és közösségi felelősségvállalásra. A közelmúlt történései a szerepek átrendeződésének történelme.

Az ifjúsági korosztály az egyik legérzékenyebb és legérintettebb – sok tekintetben kárvallott rétege az átalakulásoknak.

Az ifjúság rendkívül heterogén, erősen polarizált, speciális jellemzőkkel bíró réteg.

Életminőségét a kor, az élethelyzet, a tanulás, a munkaerő-piaci részvétel, a családi háttér, a szakma megszerzésének lehetőségei befolyásolják.

Ifjúságpolitikára azért van szükség – sok egyéb ok mellett -, hogy a helyi ifjúság társadalommal szembeni igényei érvényesülhessenek, szükségleteik kielégüljenek.

Nagyon fontos, hogy az ifjúsági és az ifjúságot segítő civil szervezetek megerősödjenek, rendszeres segítséget kapjanak mind az önkormányzattól, mind annak intézményeitől.

Szükségszerű, hogy minél több kortárssegítő kapcsolódjon be a helyi ifjúsági életbe.

Feladatunk, hogy településünk olyan egészséges működésű legyen, hogy az itt élők születésüktől kezdve magukénak érezhessék, otthonuk legyen, felelősek legyenek érte. Hiszen fiataljainknak felkészült magyar és európai állampolgárokká kell válniuk.

Ezért szükséges egy átfogó, a korosztályt célirányosan érintő dokumentum elkészítése, mely rendszerezi a már működő, meglévő koncepcionális elemeket, és meghatározza a beavatkozást igénylő területeket, illetőleg feltárja az ifjúságsegítés lehetőségeit.

Az erőforrások elemzése, áttekintése fontos szempont a fejlesztés stratégiájának további meghatározásához.

A helyi ifjúságpolitikai koncepció előkészítése során, személyes találkozókra ismertük meg a helyi fiatalok véleményét jelenlegi helyzetükről, és elvárásaikat, elképzeléseiket jövőjükkel kapcsolatban.

Az adatgyűjtést kiegészítettük kérdőíves megkereséssel is, s a kapott információk alapján súlyoztuk a helyzetelemző és a feladat meghatározó fejezetek rangsorolását.

2. AZ IFJÚSÁGPOLITIKA FOGALOMRENDSZERE

A koncepció elkészítéséhez szükséges az ifjúságpolitikával kapcsolatos fogalmak tisztázása.

2.1. Ifjúságügy horizontális tevékenység, amelynek az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos szerepe van, elsősorban más ágazati tevékenységek oktatás, egészségügy, szociális munka, kultúra, gazdaság profiljába tartozik.

2.2. Ifjúsági szakma mindazon tevékenységeket tartalmazza, amely tartalmában, módszertanában segítséget adhat a közvetlen ifjúsági munkának, amelynek feladata az ifjúsági munka „háttérének” biztosítása.

2.3. Ifjúsági munka

Harmadlagos szocializációs terep, a családon, az iskolán, a munkán túli, elsősorban szabadidős ágensek által meghatározott terület.

Ifjúsági munkának nevezzük mindazon tevékenységeket, amelyek az ifjúsági korosztályok és a velük közvetlenül kapcsolatban lévő szereplők közötti interakciókban jelennek meg. Az érintett korosztályok élethelyzetéből adódó sajátos problémáinak megoldását, társadalmi részvételük kialakítását segítő, az ő részvételükre és sajátos szakmai eszközrendszerre alapozó társadalom-, közösség- és perszonális fejlesztő, segítő munka. Az ifjúsági munka cselekvési tere (ideje) az a szabadidős időszáv, amelyhez önkéntesen is lehet csatlakozni. Az ifjúsági munka feladata a fiatalok szükségleteinek felismertetése és kielégítése. Szolgáltatási kínálata annyiban különbözik az üzleti világ ifjúsági szolgáltatásaitól, hogy (elvben) bárki számára hozzáférhető, ún. alacsony küszöbű szolgáltatás, azaz igénybevétele nem függ pénzügyi vagy más előzetes feltételektől.

Az ifjúsági munka jellemzően a településen (városban, településrészen) értelmezhető, ahol a fiatal él, lakik, tanul és dolgozik.

A helyi ifjúsági munka összetett tevékenység, gyakorlatilag a korosztállyal való közvetlen foglalkozás valamennyi formáját tartalmazza.

A helyi ifjúsági munkában meghatározó szerepe van az önkormányzatoknak (intézményeknek), akik segítő, támogató, fejlesztő, ún. ifjúságbarát hozzáállásukkal jelentős mértékben hozzá tudnak járulni az ifjúsági munka eredményességéhez. Fontos, hogy a településen milyen ifjúsági szolgáltatásrendszer, ifjúságsegítő intézmények jelennek meg, működésük mennyire adekvát módon felel meg a kor kihívásainak, mennyire rugalmasan illeszkedik a folyamatos változásokhoz.

2.4. Az önkormányzat ifjúsági feladatai

Egy települési önkormányzat ifjúsági feladatai kapcsán legelőször Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényt kell nevesítenünk. Az Möt. kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt feladatokat állapít meg az önkormányzatok számára. A gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás, mint közszolgáltatás az önként vállalt feladatok között szerepel. Az új önkormányzati törvényben az ifjúságügy kötelező feladatként jelenik meg, viszont nem részletezi az ifjúsági feladatok mibenlétét, pontosabban mit kell, lehet tenni önkormányzati szinten egy település életében a fiatalokért.

Az ifjúsági ügyekért mindenkor felelős kormányzati tárcák az elmúlt évtizedben módszertani ajánlásokkal, szakmai kiadványokkal próbálták segíteni az ifjúsági szakma önkormányzati keretek közötti megjelenését, a feladatok egyértelművé tételét. Az Európai Unió Fehér könyve, az

Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia, az Új Nemzedék Jövőjéért Program, illetve a nemzetközi és hazai gyakorlat támpontot adhat a feladatok konkretizálásához.

Az ifjúsági feladatok mibenlétét, ellátásának módját a lakossági igények és az adott képviselő-testület elkötelezettsége mellett számos tényező befolyásolja: a település lélekszáma, földrajzi elhelyezkedése, gazdasági ereje, kulturális hagyományai.

Az önkormányzat ifjúsági feladatainak átgondolása több szempontból lehetséges: egyrészt szervezetileg (az önkormányzati szervezetrendszer egyes elemei milyen módon kapnak szerepet ifjúsági kérdésekkel kapcsolatban), illetve az ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások áttekintése révén.

2.4.1. Szervezeti megközelítés

Az önkormányzati ifjúsági feladatok rendszerében szervezetileg három szintet szükséges elkülöníteni:

- a képviselő-testületet
- az önkormányzati hivatalt
- a civil, ifjúsági kapcsolatokat, ezen belül az önkormányzati párbeszédrendszert.

A **képviselő-testület szempontjából** kiemелendő és elsődleges cél, hogy legyen elkötelezett a településen élő fiatalok érdekeinek képviselete iránt, és ennek adjon látható módon tanúbizonyságot: ifjúsági ügyekért felelős tisztségviselő nevesítésével (alpolgármester, tanácsnok), bizottsági szinten konkrét feladatok meghatározásával, a feladatok ellátását lehetővé tevő források biztosításával.

Az elkötelezettség kialakítását hatékonyan segíti, ha a testület kellő információkkal rendelkezik a településen élő fiatalokról. Ennek módszere a helyi ifjúságkutató feltételeinek megteremtése a településen. A helyzetfeltárást, helyzetelemzést követnie kell a helyi ifjúságsegítő koncepció és cselekvési program kidolgozásának és elfogadásának, amely meghatározza az önkormányzat által a fiataloknak nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos irányokat és intézkedéseket, azok határidejét, felelőseit, a közreműködő intézményeket, szervezeteket, valamint az intézkedések megvalósításához szükséges forrásokat. Mindkét dokumentumról való döntés települési szinten a képviselő-testület kompetenciái közé tartozik. Garanciális elemként tekinthető, ha a döntés szerint ezeket a dokumentumokat meghatározott időszakonként felül kell vizsgálni, és a fiatalokkal véleményeztetni.

A képviselő testület döntési jogosultságai körébe tartozik, hogyan szabályozza a fiatalok részvételét a rájuk vonatkozó döntések meghozatalának folyamatában, vagy akár annak eldöntése, alapít-e

olyan elismerést (kitüntetést, díjat), amellyel a „fiatalok érdekében” végzett munkát köszöni meg és állítja példaként mások elé.

A képviselő-testület döntéseinek előkészítéséért, végrehajtásáért a képviselő testület hivatala a felelős. A **hivatal szempontjából** az önkormányzati tevékenység praxisa egyértelművé teszi, hogy meg kell teremteni az önkormányzati hivatalban ifjúsági referens alkalmazásának feltételeit.

Az ifjúsági referens legfőbb felelőssége az önkormányzat ifjúsági feladatok ellátása kapcsán adódó közigazgatási feladatainak, illetve az önkormányzat illetékességi területén nyújtott ifjúsági szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseinek koordinálása, továbbá az önkormányzat ifjúsági érdekegyeztetési rendszerének kialakítása, fejlesztése.

Munkája során közvetlen kapcsolatban áll az önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős bizottságával. Aktív kapcsolatot tart fent az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel (informális csoportjaival), szervezetekkel, a helyi ifjúsági tanáccsal.

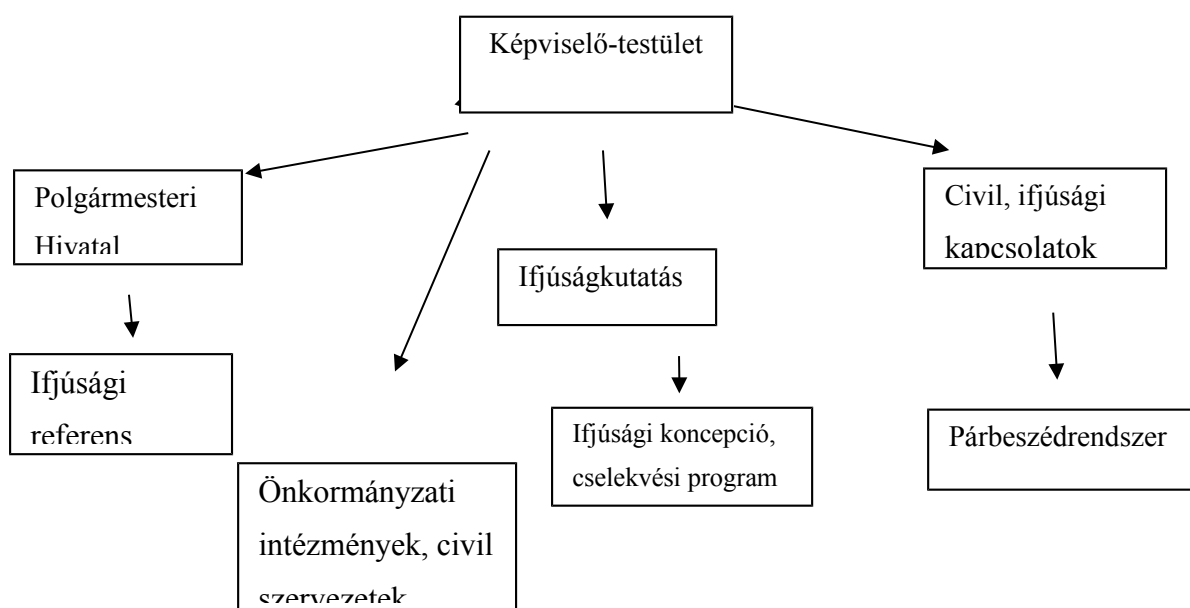
A hivatalon belüli foglalkoztatás előnye, hogy napi szinten kapcsolódhat be az önkormányzati döntések előkészítésébe, közvetlenül tarthat kapcsolatot a döntéshozókkal, tisztségviselőkkel.

Az ifjúsági referens szerepétől meg kell különböztetnünk ifjúságsegítő feladatokat ellátó szakembert. Az ifjúságsegítőt az önkormányzat által fenntartott intézmény vagy civil szervezet alkalmazza. Legfőbb felelőssége, hogy a fiatalokat olyan helyzetbe hozza, hogy azonosíthassák, megfogalmazhassák problémáikat, az előttük álló kihívásokat, majd azokra önállóan, illetve közösségi stratégiák mentén, felelős, autonóm és tudatos állampolgárként válaszolhassanak. Munkája során közvetlen kapcsolatban van a fiatalokkal, segíti őket egyéni és közösségi céljaik elérésében. Aktívan együttműködik az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel (informális csoportjaival), szervezeteivel, a helyi ifjúsági tanáccsal.

A települési ifjúsági munka nem nélkülözheti az egyes **intézmények és a civil szektor** közreműködését. Egy településen számos helyen és számos élethelyzetet érintően foglalkoznak a korosztállyal. Az oktatási intézmények, az egészségügyi, gyermekjóléti szolgáltatások, a közművelődési intézmények, stb. jellemzően jogszabályokban meghatározott feladatokat látnak el és ebből adódóan erősen specializált szolgáltatásokat nyújtanak.

A civil szervezetek ugyancsak szolgáltatások széles körét biztosítják, és jellemzően a civil szektorban jelennek meg a szabadidős, fejlesztő, közösségépítő, informális tanulási folyamatokat szolgáló tevékenységek. Ezen szervezetek kapcsolata a fiatalokkal kevésbé formalizált, jellemzően napi szintű és élő. Mind az egyes intézmények, mind a civil szervezetek akkor tudnak igazán hatékonyan működni a fiatalok érdekében, ha összehangolják tevékenységüket, a lehető legszélesebb körben együttműködnek. Az önkormányzat felelőssége ezen együttműködések elősegítése, találkozási alkalmak, fórumok megteremtése, közös kezdeményezések felkarolása akár anyagi, akár szakmai segítségnyújtás útján.

Az önkormányzat ifjúsági tevékenységének felépítése (folyamat jelleggel)

2.4.2. Ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások

Feladatközpontú megközelítésben az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos tevékenységét két csoportba sorolhatjuk:

- Az egyik terület általános jelleggel az ifjúsági szempontok érvényesítése a döntéshozatalban. Ez az önkormányzati szemlélet a problémakör interszektoriális jellegére koncentrál: a sajátos adottságokkal, értékekkel rendelkező célcsoport szükségleteire érzékeny szemlélet elfogadtatása (egyaránt érvényesíteni a korosztályi érdekeket a városfejlesztési, oktatási, szociális ellátórendszer, a lakáspolitikai, környezetvédelem területén).
- A második csoportba a konkrét célcsoport érdekében létrehozott, működtetett helyi ifjúsági szolgáltatások köre, és egyéb szakfeladatok tartoznak.

Helyi ifjúsági szolgáltatások rendszere:

- ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatások,
- ifjúsági közösségi tér,
- közművelődési intézmény (gyermek és ifjúsági ház),
- felkereső ifjúsági munka.

Az ifjúsági szolgáltatások közös jellemzője, hogy katalizátor szerepet játszanak a települések, kerületek, kistérségek életében: ingyenes elérhető általuk a fiatalok számára legalapvetőbb információk, tanácsadások, szabadidős lehetőségek, közösségi programok. A szolgáltatások egyrészt teljes körűen kívánják szolgálni a fiatalokat, másrészt azonban egyértelmű, hogy bizonyos kérdésekben más szakterületek szolgáltatásai, szakemberei tudnak a fiatalok segítségére lenni.

Az ifjúsági szolgáltatások alapfeladata, hogy iránytű legyen az egyes kérdéskörökre specializálódott ellátó rendszer elemei között.

2.4.3. Érdek-képviselési fórumok, párbeszédrendszer működtetése, támogatása

Az ifjúsági munka kiemelt része a fiatalok helyi közügyekben való részvételének biztosítása.

A hatékonyan működő demokratikus államberendezés aktív, felelősen gondolkodó állampolgári létet igényel, ami hosszú tanulási folyamat eredményeként alakul ki az egyénben.

Ezen készségek, tudástartalmak elsajátítását teszi lehetővé, ha a fiatal generáció mihamarabb megtapasztalja a demokrácia működési mechanizmusait.

A településen élő gyermek és ifjúsági korosztály érdek-képviselési formái (települési gyermek és ifjúsági önkormányzat, ifjúsági kerekasztal) szerencsés esetben a korosztály tagjaitól, csoportjaitól

induló kezdeményezésre alakulnak ki. A települési önkormányzat feladata, hogy mind a megalakuláshoz, mind a működéshez a szakmai és az anyagi segítséget biztosítsa.

A segítségnyújtásnak számos formája elképzelhető, de mindenképpen igazodjon a csoport valós igényeihez: az összejövetelekhez szükséges helyiség rendelkezésre bocsátásán keresztül a segítő felnőtt személyének megnevezésén át a működés pénzügyi támogatásáig terjedhet.

Fontos kitétel, hogy a felnőttek a „segítés” címszava alatt ne vegyék át a fiatalok szerepeit, ne irányítói legyenek a folyamatoknak. Természetesen az érdek-képviselési fórumok valós értéke a működésük során nyilvánul meg. A települési önkormányzatnak a fiatalokkal folytatott párbeszéd során tisztázni kell a kapcsolattartás formáit, illetve azt, hogy a korosztályi érdek-képviselési fórumnak biztosított jogosítványokkal a fiatalok milyen formában élhetnek.

Lehetőséget kell teremteni arra, hogy mind a stratégia, mind a cselekvési terv összeállításakor a fiatalok (közösségeik, szervezeteik) nem csak a vizsgálat „tárgya”, a célok, feladatok „elszenvedői” legyenek, hanem a megalkotásában és megvalósításában aktív szerepet vállalhassanak (strukturált párbeszéd).

Lényeges, hogy a párbeszéd intézményesített formában, nyilvánosan működjön, és legitim módon jöjjön létre. Fontos, hogy a fiatalok bevonása a döntéshozatal folyamatába ne csak látszólagos legyen. A részvételre irányuló motiváció hamar alábbhagy, ha fiatalok javaslataikra, véleményükre nem kapnak érdemi visszajelzést, vagy a nekik biztosított hatáskörök valódi befolyással nem bírnak. Továbbá lényeges, hogy a működéshez a feltételeket az önkormányzat közvetlenül vagy intézménye által biztosítsa.

2.4.5. Az önkormányzati ifjúsági munka forrásoldala

A feladatellátást nehezítő tényező a kapcsolódó normatív támogatás hiánya.

Az önkormányzatnak ifjúsági feladatok ellátásához az intézmények működtetése mellett saját forrásokat kell biztosítani. Mind feladatfinanszírozással, mind pályázható ifjúsági alap elkülönítésével célszerű segíteni a helyi ifjúságsegítő tevékenységet és a helyi civil társadalmat.

Egyértelmű, hogy helyi igények és a felhasználható források mértéke változó, de a fiatalokra, mint a társadalom részét képező, de élethelyzetükből adódóan egy speciális csoportra való odafigyelés elsősorban egy sajátos szemléletet igényel, mintsem anyagi erőforrásokat.

Az ifjúságbarát működés megnyilvánulhat például abban, hogy a helyi lakosságról szóló átfogó, vagy az egyes döntéseket megelőző helyzetelemzések szólnak-e az ifjúságot érintő problématerületekről.

Törekszik-e az önkormányzat a fiatalokkal folytatott rendszeres párbeszédre, segíti-e az e célt szolgáló fórumok kialakítását, miként próbálja bevonni az korosztályt érintő döntések előkészítésébe a fiatalokat. A civil szektor támogatása során teret kapnak-e a fiatalok által létrehozott, működtetett egyesületek, nem formális csoportok. Természetesen a fenti szempontok figyelembe vétele idő és energia igényes, de hosszútávon kifizetődő: a gyerekekből a településüket magukénak érző, abban saját szerepüket megtaláló, a településért tenni akaró, felelős fiatalok, felnőttek válhatnak.

Ahhoz, hogy a települési gyermek és ifjúsági munka mindenhol elismert és szükséges tevékenység legyen, elengedhetetlen a szakmai szttenderdek meghatározása, elfogadása és alkalmazása, az ifjúságpolitika jogi, igazgatási és intézményi feltételrendszerének kialakítása.

Mivel a kérdés az önkormányzatokon keresztül a közigazgatás rendszerét is érinti, az ifjúsági munka ezen a területen belül történő elhelyezését segítheti az egyes településeken működő jó gyakorlatok megismerése, adaptálása.

3. A KONCEPCIÓ ALAPELVE

Az ifjúságról való gondolkodás alapja, hogy a fiatalokat, mint összetett célcsoportot tekinti, az őket érintő kérdésekbe bevonja képviselőiket és a döntéshozatalból sem hagyja ki érdek-képviseleti szerveiket. A fiatalokkal való törődés hosszú távú befektetés, mivel a korosztályra nem problémaforrásként kell tekinteni, hanem lehetőségként.

Az ifjúsági koncepció a szükségletek, a feladatok, a megoldási javaslatok számbavétele és olyan döntéshozatali elvek meghatározása, melyek megvalósítása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és biztosíthatók a fiatalok igényeinek megfelelő fejlesztések.

Az ifjúsági koncepció keretet ad a kétévente felülvizsgálatra kerülő cselekvési programhoz.

A cselekvési programnak arra kell irányulnia, hogy a város meglévő intézményei a fiatal korosztály igényeit is kiszolgálják, megfelelő környezeti feltételeket biztosítson a tanuláshoz, a sporthoz és a kulturált szabadidő eltöltéséhez, valamint ahol hiányosságok mutatkoznak, ott pótolja azokat.

Az ifjúsági koncepció az önkormányzat már elfogadott stratégiáit és koncepcióit figyelembe véve igyekszik meghatározni az eddig még nem szabályozott ifjúságpolitikai feladatokat.

A koncepcióra a társadalom és az ifjúsági korosztály folyamatos változása miatt van szükség.

A fiatalok életterét meghatározó tényezők a család, az iskola, a települési környezet, a különböző intézmények, civil szervezetek, a munkahely, a baráti társaságok adják a szükséges változtatások esetleges színtereit.

Ehhez kapcsolódik a fiatalok szükségleti rendszere, amelynek a legfontosabb három pillére a család, az állam és a helyi társadalom, a települési közösség. E területek segítése szükséges ahhoz, hogy a fiatalok jól érezzék magukat környezetükben, és bekapcsolódjanak az aktív társadalmi életbe.

Fő alapelvek:

1. Az ifjúsági korosztály életminőségének javítása.
2. A harmonikus, egészséges testi-szellemi fejlődés biztosítása.
3. Védelem a morális és fizikai veszélyektől, valamint a hátrányos megkülönböztetésektől.
4. Az esélykülönbségek mérséklése.
5. Az ifjúsági közösségi szerveződés, a közösségek megerősödésének támogatása, a működéshez szükséges infrastruktúra kialakítása.
6. Az ifjúsági információs és tanácsadó tevékenység működtetése.
7. A fiatalok segítése egyéni és kollektív jogaik érvényesítése érdekében.
8. Az információs társadalom lehetőségeihez való hozzájutás elősegítése.
9. Az önálló életre való felkészülés, a pályakezdés, az otthonteremtés lehetőségeinek támogatása.

4. A KONCEPCIÓ CÉLCSOPORTJA

Az ifjúsági koncepció célcsoportja a 11-19 éves korosztály.

Természetesen foglalkozik a gyermek korosztály, a 11 év alattiak helyzetével, valamint a 19 éveseknél idősebb korosztállyal is, de elsősorban a 11-19 évesek lehetőségeit próbálja bővíteni a kerület életében.

Az ifjúsági korosztály tág meghatározásnak indoka a mai világban megfigyelhető általános tendencia, miszerint a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom aktív tagjaivá, ugyanakkor hosszabb ideig szüleikre, családjukra támaszkodnak eltartottként, még abban az esetben is, ha időlegesen munkát vállalnak.

5. A KONCEPCIÓ CÉLJA

Az önkormányzat tervszerű társadalmi-, gazdasági-, várospolitikai célkitűzéseinek megfogalmazása és azok megvalósítása során a fiatalok sajátos érdekeit érvényre juttassa.

Az ifjúság életminőségét, élethelyzetét, létbiztonságát, társadalmi perspektíváit figyelemmel kísérje, emelje.

Az egészségfejlesztés, a tudástökéhez, az információhoz való hozzáférés, a munkavállalás, az otthonteremtés, a családalapítás esélyeit javítsa.

A jogérvényesítés, véleménynyilvánítás eszközeihez való hozzáférést biztosítsa, fejlessze.

Megerősítse az ifjúság szervezeti és személyes részvételének rendszerét a demokratikus egyeztető folyamatokban, a korosztályt érintő helyi szintű döntésekben.

Az ifjúsági célcsoportot érintő tennivalók, ellátások rendszerezése és az operatív feladatok megfogalmazása.

A koncepció célja tehát, hogy meghatározza az ifjúságpolitika helyi prioritásait:

- az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az elveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell,
- teret biztosít a fiatalokat érintő projektek, fejlesztések megvalósításának,
- elősegíti a fiatalokkal, mint sajátos társadalmi csoporttal való integrált, hosszú távú célokat szem előtt tartó foglalkozást, a problémáik komplex kezelését,
- keretet biztosít az érintett társadalmi szereplőkkel való együttműködéshez,
- a prioritások kijelölésével hozzájárul a rendelkezésre álló források hatékonyabb felhasználáshoz.

6. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- A Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény
- A gyermek és Ifjúsági Alapprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24) ISM rendelet

7. IRÁNYADÓ ÖNKORMÁNYZATI DOKUMENTUMOK

- Intézményi alapdokumentumok
- Esélyegyenlőségi terv
- Sport rendelet
- Gyermekjóléti és szociális rendelet
- Lakásrendelet
- Integrált városfejlesztési stratégia

8. FELHASZNÁLT SZAKMAI ANYAGOK

- Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 13 (2004) sz. ajánlása a fiatalok helyi és regionális közéletben való részvételéről
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024.

- Új Nemzedék Jövőjéért Program 2011.
- Közép-magyarországi Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés 2009.
- Európai Ifjúsági Charta
- HAYICO Szakmai - Etikai Kódex
- Európai Bizottság Fehér Könyve

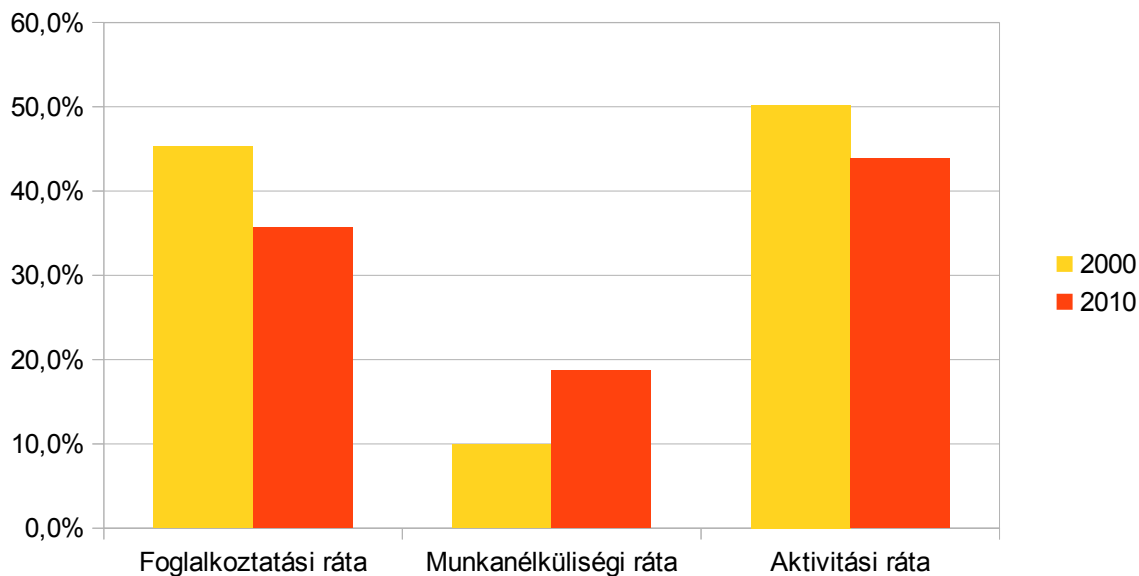
9. HELYZETELEMZÉS

9.1. Az ifjúság általános jellemzői

A társadalmi struktúra egyik legszélesebb - az idős korosztály mellett - rétegét alkotják az ifjúsági korosztályba tartozók. Bár a hazai, illetve nemzetközi adatok azt mutatják, hogy a 15- 29 éves korosztály száma évről évre csökken, ennek ellenére továbbra is a társadalom legerősebb, legaktívabb, de leginkább a legmobilabb és dinamikusabb csoportját alkotják. A hazai ifjúságkutatások azt mutatják, hogy a magyar fiatalok az ezredforduló végére, különösen a kilencvenes években felgyorsult társadalmi átalakulás következtében, ugyanolyan helyzetbe kerültek, mint az EU országok fiataljai. Másképpen fogalmazva az ezredforduló után a magyar fiatalokat ugyanazok a kihívások érik, mint Nyugat-Európa fiataljait. A kérdés mit jelent mindez? A magyar és a nyugat-európai fiatalok helyzetének hasonlósága nemcsak az oktatási rendszerben, a fiatalok munkaerő-piaci helyzetében, de a fiatalok szabadidő-tevékenységének megváltozásában is kifejezésre jutnak.

A 2010-es KSH munkaerő-felmérés szerint Magyarországon ugyanebben az évben a 15-29 éves népesség lélekszáma **1 millió 880 ezer főt** tett ki. Ez az össznépesség (10 014 000 fő) 18,8%-át és a munkaerőpiac közel 1/3-át (27,8%-át) teszi ki a potenciális munkavállalók között.

Foglalkoztatottság jellemzői a fiatalok körében (15-29 évesek)			
Év	Foglalkoztatottsági ráta	Munkanélküliségi ráta	Aktivitási ráta
2000	45,3%	9,9%	50,2%
2010	35,7%	18,7%	43,9%

Foglalkoztatás jellemzői a fiatalok körében

A 15-29 éves korosztály **iskolai végzettsége** – hasonlóan a mobilitás intenzitásához – az elmúlt tíz évben jelentősen javult. Ennek sarokköveit jelenti a szülők iskolai végzettsége, a települési és területi aspektus, a korosztály mobilizálódásának új típusú formája, valamint az új technikai eszközök, infrastruktúra által kialakított, illetve elfogadott normák megjelenése.

A fiatalok iskolázottságának egyik meghatározó tényezője a szülők iskolai végzettsége. A hazai folyamatokat áttekintve elmondható, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekeinek mobilitása az elmúlt tíz évben elmozdulást mutat. Ennek egyfelől oka az oktatási rendszer struktúrájának átalakítása, melyből kiemelkedik az érettségi, mint alapvető iskolai végzettség megszerzésének elsődlegessége, másfelől a tudás átértelmeződése, gyakran átértékelődése, amelynek tartalmi elemei között a digitális, vizuális és auditív kultúra vívta ki elsődlegességét.

Ennek tükrében elmondható, hogy a jelenleg nem tanulókra vonatkozóan az általános iskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekeinek 51,5%-a maga is legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, a szakmunkás apák gyermekeinek 56,2%-a érettségit vagy diplomát szerzett, az érettségizett és diplomás apák gyermekei apjukhoz hasonló, vagy annál magasabb végzettséggel bírnak (51%-a érettségizett, 62,5%-a diplomás). Ez utóbbi mindenféleképpen azt mutatja, hogy az iskolai végzettség által történő mobilitás még mindig fontos állomása a társadalom hierarchiájában való feljebb jutásnak.

2010-ben az oktatási rendszerben a 15-19 éves fiatalok 93,7%-a, a 20-24 évesek 49,8%-a és a 25-29 évesek 11,4%-a képviselte magát. A 15-19 éves korcsoportba tartozók 95%-a - ugyanebben az évben - nappali tagozatos képzésben vett részt, így szinte teljes körűen (98,5%) a gazdaságilag inaktív körébe tartoztak.

A 20-24 éves korosztályba tartozók több mint fele (53,5%) szintén nappali tagozatos tanulmányokat folytatott, többnyire inaktív gazdasági státusban. Hasonló képet mutat a 25-29 éves korosztályba tartozó fiatalok csoportja is, itt erőteljesen nőtt az oktatásban aktívan részt vevők aránya. Ez részben a munkaerő-piac felvevőképességének, részben pedig a magasabb végzettség megszerzése iránti helyzetből adódik. Ez utóbbi törekvés a társadalmi mobilitás egyik lehetséges útjaként jelenik meg, esetenként a kedvezőbb munkaerő-piaci pozíció megszerzésében sem elhanyagolandó tényezőként. A statisztikai adatok ugyanakkor azt is mutatják, hogy a korcsoport 68%-a jellemzően inaktív szereplőként, 26,7%-ában foglalkoztatottként jelenik meg. Ennél a csoportnál már 5,3%-os munkanélküliségi ráta is látható, mely számadat a 2000-es évekhez képest mindenféleképpen jelentős emelkedést mutat (3,4 százalékpontos).

Az iskolaválasztást, munkaerő-piaci részvételt, hasonlóan a fogyasztási és egyéb kulturális igények kielégítésére irányuló törekvések körét – a szülők iskolai végzettsége mellett – a lakóhely/település típusa, városhoz, nagyvároshoz való közelség jelentősen befolyásolja. A fiatalok életterében a nagyvárosok az oktatási és munkaerő-piaci szereplők jelenlétén túl, a különböző intézményrendszerek, szabadidős és kulturális színterek, valamint a közösségi kapcsolatok helyeként vannak jelen. A nagyvárosban, illetve városokban élő fiatalok átlagot meghaladó iskolai végzettséggel, törekvésekkel és jövőképpel rendelkeznek. Bár statisztikailag mindez – kivételt képez az iskolai végzettség – nem mérhető, a magasabb ranggal rendelkező településeken élő fiatalok esélyei ötször jobbak, mint a kistelepeleken élő, lehetőségektől részben vagy egészben elzárt fiataloké.

2010-ben 826 ezer 15-29 éves fiatal volt jelen aktívan a munkaerő-piacon, ez a megfelelő korú népesség 43,9%-át teszi ki. A 15-19 éves korosztályból 2011 őszén 2,1%, a 20-24 évesek közül 34%, a 25-29 éves korosztály esetében pedig 67,8% volt jelen a munkaerőpiacon. Ez némi negatív tendenciát mutat, hiszen a 15-24 évesek aktivitása jelentősen visszaesett (1998 és 2010 között a 15-19 évesek aktivitási aránya 15%-ról 3,7%-ra, a 20-24 évesek körében pedig 60,6%-ról 44,8%-ra csökkent). A munkaerő-piacon való aktív részvétel egyik meghatározó eleme az iskolai végzettség. A rendszerváltást követően a munkaerő-piac erőteljes átalakuláson ment keresztül, amelynek eredményeképpen a magasabb iskolai végzettség, mint értékmérő eszköz jelent meg. Ez ugyanakkor

a piac oldaláról is hasonlót jelent, vagyis a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok a munkaerő-piacon biztosabb helyet képesek kivívni és megtartani maguknak, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező kortársaik. Az ezredfordulót követően ez a helyzet tulajdonképpen nem változott, továbbra is előnyt élveznek a felsőfokú végzettséggel rendelkező, sokoldalú fiatalok.

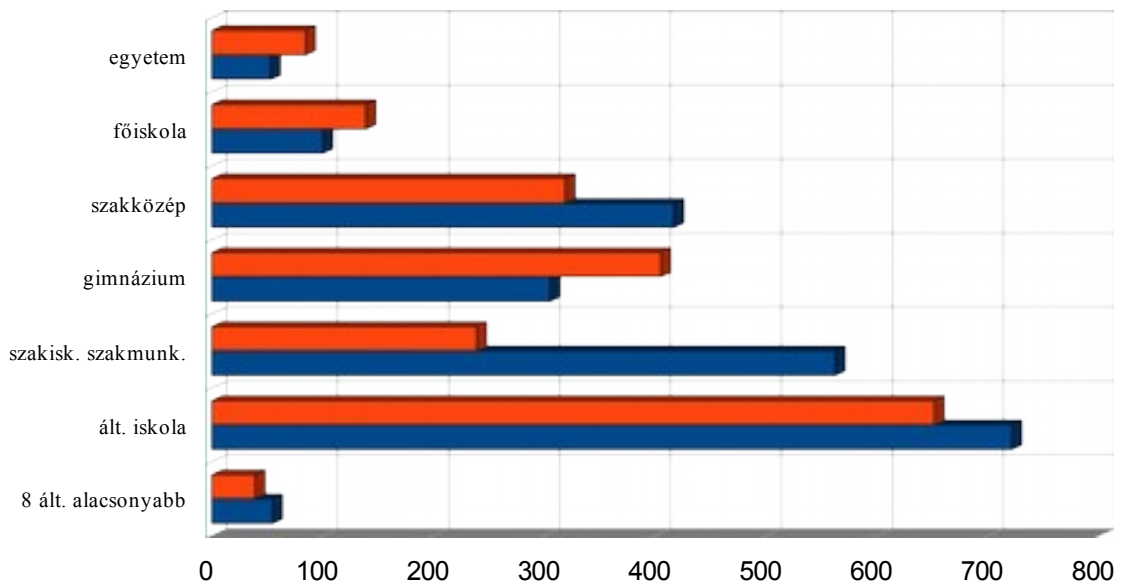
A 15-29 éves népesség iskolai végzettségét tekintve 2000 és 2010 között az egyes iskolai végzettségek között áthelyeződött a hangsúly. A vizsgált időszakban a korosztályhoz tartozó fiatalok számának csökkenése (335 700 fő) mellett elmondható, hogy az elmúlt tíz év alatt a korosztályban 15,5 ezer fővel csökkent a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel, valamint az általános iskolai végzettséggel rendelkező, valamint igen jelentős csökkentést mutat a szakiskolát és szakmunkásképzőt végzettek (2,35 szeres) köre. Ez utóbbi oka a szakiskolai képzés rendszerének folyamatos átalakulása, a képzettség leértékelődése, társadalomban e képzési forma presztízsének értékvesztése. Ez az iskolatípus további szakadékokat teremt a korosztályon belül, a területi aspektusokat és a kulturális különbségeket nem említve.

A középiskolai képzési formák között a Bourdieu-i elméletet követve a gimnáziumi képzés mutat további népszerűséget, szemben a szakközépiskolákkal (100 ezer fős emelkedés). Ez a képzési forma egyfelől az iskolai tudás mellett kiegészítő, a mindennapi életben használható ismeretekkel bővíti a középiskolások tudásszintjét, mely gyakran a digitális kultúra, kommunikációs technika és a gyakorlati haszonnal rendelkező ismereteket foglalja magába. A középiskolákkal szemben a felsőoktatás további erősödése látható. A diploma szerzésének különböző formái a 19-29 éves korosztály

vonatkozásában alapvetőnek mutatkozik. Ez legtöbb esetben értékrendbeli, tudásbeli és mobilitásbeli változásokat von maga után.

Különböző iskolai végzettségű fiatalok megoszlása 2000-ben és 2010-ben		
	2000	2010
	Ezer fő	Ezer fő
8 általánosnál alacsonyabb	55	39.5
Általános iskola	721.7	651.8
Szakiskola, szakmunkásképző	562.6	239.5
Gimnázium	305.5	405.4
Szakközépiskola	416.9	319
Főiskola	100.7	139.3

Egyetem	53	85.3
Összesen	2215.5	1879.8

Fiatalok iskolai végzettség szerinti megoszlása (2000, 2010)

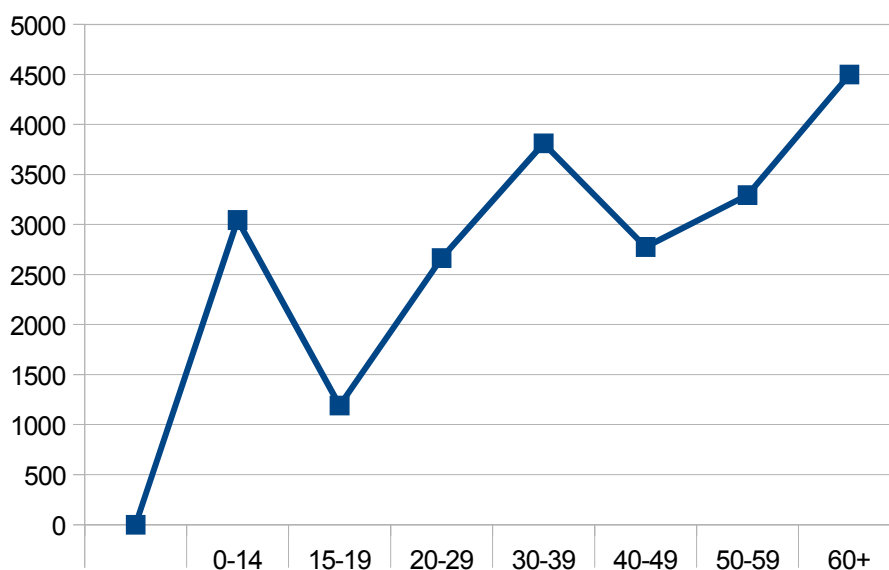
9.2. Demográfiai adatok Várpalotán

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező várpalotai lakosok 2011. 01. 01-jén nemek szerinti bontásban		
<i>Férfi</i>	<i>Nő</i>	<i>Összesen</i>
10324	10955	21279

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező Várpalotai lakosok nemek szerint

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező várpalotai népesség korcsoportos bontásban 2011. 01. 01-jén						
<i>0-14 évesek száma</i>	<i>15-19 évesek száma</i>	<i>20-29 évesek száma</i>	<i>30-39 évesek száma</i>	<i>40-49 évesek száma</i>	<i>50-59 évesek száma</i>	<i>60 év feletti száma</i>
3045	1190	2664	3811	2776	3294	4499

Állandó lakhellyel rendelkező várpalotai népesség korcsoportok szerint

9.3. Helyzetkép az ifjúsáspolitikai tevékenységről Várpalotán

Várpalotán a gyermek- és ifjúsági korosztály segítése kiemelt feladat. A korosztályi problémák megoldásában részt vállalnak az önkormányzat intézményei, társintézmények, civil szervezetek, egyházak.

Az erőforrások elemzése, áttekintése fontos szempont a fejlesztés stratégiájának további meghatározásához.

Várpalota Város Önkormányzata a településen élő valamennyi gyermek és fiatal életkörülményeinek javításáért felelősséget érez, és ennek megfelelően gondoskodik róluk alapul véve a területet érintő törvényi előírásokat és a helyi szabályzókat, rendeleteket.

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 289/2011. (XII. 15.) határozatában elhatározta, hogy a városban élő fiatalokkal való fokozottabb törődés, és az ifjúság közéletbe való bevonása érdekében városi ifjúsági kerekasztalt hoz létre. A Várpalotai Ifjúsági Kerekasztal megalakult és azóta is működik.

9.3.1. Oktatás, képzés

Az ifjúsággal kapcsolatos tevékenység az oktatás-nevelés teljes egészét érintően valósul meg, a képzés mellett kiterjed a személyiségfejlesztésre, a szabadidő hasznos eltöltésének területeire: a kultúra, az egészséges életmódra nevelés, a sportolási lehetőségek biztosítására, a prevencióra, a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítására, az érdekképviselet megteremtésére.

Valamennyi nevelési-oktatási intézmény pedagógiai gyakorlatában prioritást kap az egész napos nevelés, a tehetséggondozás, az egyéni fejlesztés, az erkölcsi nevelés, valamint a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet értelmében a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása és az esélyegyenlőség feltételeinek biztosítása.

9.3.2. Gyermek- és ifjúságvédelem

Városunkban viszonylag jelentős a szociálisan hátrányos helyzetű családok száma. A gyermek- és ifjúságvédelem területén dolgozó szakembereket, pedagógusokat kihívások elé állítja mind a folyamatosan változó jogszabályi háttér, mind pedig a problémák sokszínűsége. A gyermekvédelmi tevékenység kiemelt feladat valamennyi nevelési-oktatási intézményben. Tevékenységüket a Térségi Népjóléti Gondozási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat segíti, koordinálja.

Ezen a területen eredményeket csak a gyermekekkel, fiatalokkal különböző ágazati területeken dolgozó szakemberek szoros együttműködésével lehet elérni.

A Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a megelőzés és a veszélyeztetett helyzet megszüntetése érdekében jelzőrendszert működtet, így vélhetően majdnem teljes körűen az illetékes szakemberek tudnak segítséget nyújtani a problémás esetekben.

Természetesen szorosan kapcsolódik tevékenységéhez és segíti ezt a védőnői szolgálat, a gyermek- és felnőtt háziorvosi hálózat, az iskolai, óvodai, bölcsődei gyermekvédelmi munka, a nevelési tanácsadó tevékenysége. A város által fenntartott intézményeken kívül fontos részét képezi ennek a rendszernek a rendőrség, az ügyészség, a gyámügyi hivatal és a különböző civil szervezetek is.

9.3.3. Kultúra, szabadidő, sport

Az intézményekben változatos szabadidős tevékenységeket szerveznek. Az iskolákban a programokat elsősorban az osztályfőnökök és a diákönkormányzatokat segítő tanárok, a közművelődési intézményekben a művelődésszervezők koordinálják.

A nagy városi rendezvényeket a Szindbád Nonprofit Kft. szervezi, a gyermek- és ifjúsági korosztály iskolán kívüli kulturális és szabadidős igényeinek kiszolgálását pedig a Szindbád Nonprofit Kft. Várpalotai Ifjúsági Háza látja el.

Fő céljuk, a szabadidő hasznos, kulturált, szórakoztató eltöltésének segítése, az önálló kezdeményezések támogatása, a gyermek- és ifjúság korosztály személyiségfejlesztése.

A helyi sportéletet Várpalota város Képviselő-testületének 29/2010. (IX. 24.) az önkormányzat testnevelési és sport feladatairól, a sport tevékenység támogatásáról szóló rendelete szabályozza. Jelentős erőfeszítéseket tesznek a helyi diáksportélet szervezése terén. Minden iskola rendelkezik tornateremmel, sportudvarral. Kevés a Várpalotán működő olyan sportlétesítmény, ami az érintett korosztály anyagi lehetőségeihez igazodik. Szükség lenne a spontán sportolási színterek, köztéri grundok, játszóterek további bővítésére és a meglévők felújítására.

9.3.4. Egészségnevelés, prevenció

Az egészségnevelés, egészségfejlesztés jelen van a nevelési-oktatási intézmények munkájában, mind a tanórákon, mind a tanórán kívüli időben.

A *védőnői hálózat* az egészségmegőrzés érdekében intenzív egészségnevelést végez és szervez, az egészséges életmód kialakításához szükséges ismeretek átadásával. Segítséget nyújt a magatartási zavarok, helytelen szokások, káros szenvedélyek megelőzésében, a serdülőkor problémáinak megoldásában és megszüntetésében, az illetékes szakemberhez történő irányításában.

Az *iskolaorvosi hálózat* a tanulók egészségügyi ellátása mellett egyéb iskola-egészségügyi feladatokat is ellát, pl. környezet-egészségügyi, balesetvédelmi, egészség-nevelési feladatokat.

A *házi gyermekorvosi és fogászati ellátás* az egészségnevelésben és egészségügyi felvilágosításban vesz részt, életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat végez.

A prevenció terén szerepet vállal a településen a *védőnői szolgálat* egészségnevelő-, megőrző programjaival, a várapalotai *rendőrkapitányság* pedig különféle ismeretterjesztő programjaival (AIDS, közlekedés-biztonság).

A *védőnői szolgálat* célja, hogy az oktatás–nevelés területén a megelőző munkát már óvodás korban megkezdik a komplex játékos életmódprogram fokozatos bevezetésével. Ennek fontos része a mentálhigiéné, az egészséges életmódra nevelés.

Az általános iskolákban és a középiskolákban a prevenció célja a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése.

A *gyermekjóléti szolgálat* folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét. Pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadásokat biztosít.

9.3.5. Munkavállalás, munkanélküliség

Várapalota gazdaságának fénykora 1989-től fokozatosan véget ért a bánya és az Inotai Hőerőmű bezárásával, fejlődése a rendszerváltást követően, a 90-es években stagnált, illetve visszafejlődés volt tapasztalható.

Várapalotán különösen nehéz a tanulmányaikat befejező és munkát kereső pályakezdő fiatalok helyzete, hiszen számukra a munka világába való bekerülés jelenti a legnagyobb problémát. Bár korszerű ismeretekkel rendelkeznek, rugalmasak, könnyen alkalmazkodnak, de nincs munkatapasztalatuk, ebből következően hátrányosabb helyzetbe vannak az állásokért folytatott versenyben.

1996-tól megszűnt a pályakezdő fiatalok segélyezése, új támogatási eszközök (foglalkoztatási támogatás, álláskereső támogatás, átképzés stb.) kerültek bevezetésre és próbálják ösztönözni a pályakezdő fiatalok foglalkoztatását.

9.3.6. Érdekképviselő, diákönkormányzatok

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, valamint a 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szabályozza a diákönkormányzatok (DÖK) működését. Az iskolákban az érdekképviselőt a diákönkormányzatok látják el. Munkájukat DÖK- patronáló pedagógusok segítik. Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat (GYIÖK) nem működik a városban.

9.3.7. Foglalkoztatáspolitikai, ifjúsági munkanélküliség

A pályakezdő munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok ellátását a Veszprém megyei Kormányhivatal Várpalotai Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége végzi. Szolgáltatásai: munkaközvetítő tevékenység, munkavállalási tanácsadás, csoportos foglalkozások tervezés, pályaorientáció, pályakorrekció, álláskeresési technikák, munkaerő piaci felkészítés osztályfőnöki órák keretében, elhelyezkedési támogatások (munkaerő piaci képzés).

9.3.8. Nemzetiségi önkormányzatok

A városban 2 nemzetiségi önkormányzat működik (roma, ukrán).

Fontosnak tartják, hogy a kerületben bővüljön az ifjúságot összefogó programok köre. A város sajátosságainak megfelelően kialakított oktatáspolitikai célkitűzésekkel összhangban segítik az etnikumhoz tartozó gyermek-és ifjúsági korosztály esélyegyenlőségének megteremtését. Várpalota város Képviselő-testülete a 150/2013. (VII. 12.) számú határozatában elfogadott Esélyegyenlőségi program szabályozza ezen tevékenységet.

9.3.9. Egyházak

Az egyházak (evangélikus, katolikus, református,) a köznevelési törvényben foglaltaknak megfelelően szervezik az óvodákban és iskolákban a hitoktatást. A csoportokat a szülők jelentkezése alapján alakítják ki. Egy egyházi fenntartású iskola működik a városban. A város kulturális életében is tevékenyen részt vesznek (hangversenyek, kórusok, rendezvények).

A fiatalok lelki életének irányításán, gondozásán túl segítik szabad idejük hasznos, tartalmas eltöltését, kulturális programok, nyári táborok, kirándulások, művészeti foglalkozások formájában. Jelentős szerepet vállalnak a prevenciós tevékenységekben, különösen a káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése érdekében. Az egyházközösségek programjai között a hitoktatás mellett jelentős szerepet kap az ifjúsági körök működtetése, a fiatalok önszerveződésének segítése.

9.3.10. Civil szervezetek

A működő civil szervezetek (alapítványok, egyesületek) oktatási, gyermek és ifjúsági, közművelődési, kulturális, prevenciós (egészségmegőrző, szenvedélyproblémákat megelőző, ellátó)

feladatokat látnak el, igényeket elégítenek ki. Várpalota Város Önkormányzata a Várpalotán élő, tehetséges, de anyagi okok miatt a tanulmányaik folytatásában hátrányos helyzetben lévő, jó tanulmányi eredménnyel rendelkező középiskolás korú fiatalokat középiskolai tanulmányi ösztöndíjjal támogatja.

9.3.11.A fiatalok szükségletei, igényei, szolgáltatások a városban

„KÉRDŐÍV ifjúsági koncepció elkészítéséhez” címmel kérdőívet a város 10-18- éves korú fiataljaihoz juttattuk el 2012 májusában. **Összesen 643 db kitöltött kérdőív érkezett vissza.** Természetesen ezek között voltak nem teljesen kitöltött kérdőívek is, és a kitöltők között volt néhány komolytalan válaszadó is.

A kérdéseket kiértékelve az alábbi megállapításokat tesszük:

1. Kitöltők korcsoportja

A válaszadók közül 306-an általános iskolába járnak, míg 337-en középiskolában tanulnak.

2.Hol töltöd a szabadidődét hét közben és hét végén?

A válaszadók 71,7%-a hét közben otthon van,7,3%-uk barátnál, míg hét végén 46%-uk otthon, 21,6%-uk barátnál és 28,4%-uk a szabadban tölti a szabadidejét. A szabadban kategóriába rögzítettük mindazt, ami az otthon (lakás) mellett jelent meg. Így a városban, Fő téren való tartózkodást, sportolást, kirándulást soroltuk ide.

3. Milyen rendszerességgel jársz szórakozóhelyre, színházba, moziba, könyvtárba?

Szórakozóhelyre a válaszadók 37,8%-a jár néha, 24,3%-a soha, 10,9%-a hetente. Színházba 41,2%-a néha, 38,1%-a soha sem jár. Moziba 43,9%-a néha, 14%-a soha nem jár. Könyvtárba 37,5%-a néha, 28,9%-a soha, és 11,2%-a havonta jár.

4. Mennyi időt töltesz naponta számítógépezéssel?

A válaszadó fiatalok 42,6%-a 1-3 óra közötti időtartamot, 41,4%-a napi 4-5 órát, míg 11,5%-uk napi 5 óránál többet számítógépezik. Ez az információ képet nyújt arról, hogy a fiatalok otthon, a személyes kapcsolatok kizárásával töltik szabadidejüket. A sportolási válaszokkal összevetve, nagy arányuk a szabadidő hiányát jelöli meg okként, miért nem sportol, holott az adatok alapján a számítógépezéssel nagyon sok időt töltenek.

5. Sportolsz-e rendszeresen?

A válaszadók 58,8%-a igen, míg 39,5%-uk nemmel válaszolt. Sajnálatos és figyelemre méltó tény, hogy a 632 válaszoló közül 254 fő mondta azt, hogy nem sportol!

6. Ha nem, miért nem?

18,5%-uk szabadidő hiánnyal indokolta, 8,4%-uk azt mondta, nem szereti a mozgást, és csak 7,9%-uk hivatkozott anyagi okokra.

7. Ha sportolsz, milyen sporttevékenységet folytatsz leginkább? Kedvenc sport-tevékenységed feltételeinek javítására milyen javaslatod van?

A válaszadók 34%-a a futballt nevezte meg kedvenc sportjának, 11%-a a kerékpározást, majd a kézilabda, görkorcsolya, korcsolyázás, kosárlabda, úszás, lovaglás, tánc, néptánc, extrém sportok is szerepeltek a listán.

A javaslatok között első helyen szerepel, hogy több és jobb minőségű pályák legyenek, akár éjszakai kivilágított is. Szeretnének egy kerékpár és gördeszka pálya kialakítását a város központjában.

8. Véleményed szerint elegendő sportolásra alkalmas tér / lehetőség van Várpalotán? Ha nem, mire lenne még szükség?

333 fő elegendőnek találja Várpalotán a sportolásra alkalmas teret, 31%-a viszont azt válaszolta, hogy nem elég.

Pályákat, új sportcsarnokot, több és rendezett játszóteret, kalandparkot, uszodát, extrém kerékpár pályát, motoros pályát, komplex szabadidőparkot, extrém sportolási lehetőségeket szeretnének az elégedetlenek.

9. Milyen programokat szeretnél Várpalotán, amire a városban nincs lehetőség?

A válaszadók többsége elsősorban több koncertet, fesztivált szeretne neves és ismert előadókkal.

Igényként merült fel uszoda építése, valamint extrém sportok lehetőségének hiánya, valamint hiányolják a mozit és a fiataloknak megfelelő kulturált szórakozási lehetőségeket.

10. Elmennél-e filmklubba, kiállításra?

Filmklubba 395-en nemmel válaszoltak, és csak 242-en igennel. A kiállítás látogatását 260-an szeretnék, míg 350-en nem látogatnák.

11. Elégedett vagy a lakóhellyel?

A válaszadók 49%-a igen, 37,8%-a részben elégedett, míg 13,2%-a nem elégedett a lakóhelyével.

12. Mit hiányolsz a városból, mi nem tetszik benne?

A válaszadók első helyre itt is a „kisvárosi” jelleget írták negatívumként – pletykás, rosszindulatú, irigy emberek, „mindenki mindent tud”, valamint hogy unalmas, semmi sem történik. A kevés szórakozási lehetőség és a kevés munkalehetőség szerepel gyakran a kitöltött kérdőíveken. Jó néhányan hiányolják a bevásárlóközpontot (Pláza), és McDonalds gyorséttermet is.

13. Hol szeretnél élni az iskola befejezése után, hol képzeled el a jövődet?

Erre a kérdésre mindösszesen a válaszadók 20, 8%-a írta azt, hogy Várpalotán, 28,3%-uk külföldön, 29,7%-uk Magyarországon, és 11,7%-uk válaszolta azt, hogy még nem tud a jövővel kapcsolatban nyilatkozni.

14. Részt vennél-e civil szervezet munkájában?

A válaszadók 34,7%-a válaszolt igennel, és 55, 4%-a nemmel.

15. Hol szeretnél találkozni az ifjúságnak szóló információkkal?

Az első helyen a facebook, második helyen a városi újság áll. Utánuk következik a városi televízió, majd a városi honlap. A megkérdezettek nagy arányban válaszolták, hogy az információkat barátoktól, ismerősöktől szerzik.

9.3.11.1.A Várpalotán élő fiatalok legsúlyosabb problémái

A várpalotai fiatalok helyzete, problémái a mai társadalom általános állapotát tükrözi. Jellemző a céltalanság, a pozitív jövőkép hiánya, sok a kudarc, kevés az önálló életkezdesi lehetőség.

A fiatalok legnagyobb problémája a családi háttérből származik. A családok szerepe megváltozott, és a gyerekek nem kapják meg sem az érzelmi, sem az intellektuális háttérrel. Sokukat ugyan ellátják, kapnak megfelelő ruhát, élelmet, de ösztönzést a fejlődésre, segítséget a tanuláshoz, példaképet a mindennapokhoz, megfelelő magatartási és viselkedési normákat nem. Alacsony iskolai végzettség, befejezetlen általános iskolai tanulmányok miatt nincs szakma a kezükben, és támogatás nélkül esélyük sincs rá, hogy legyen.

A város bizonyos részein a közbiztonság nem megfelelő. Problémaként jelentkezik, hogy a gyerekek egy része rengeteg időt tölt az utcán, ahol védtelenek azokkal a behatásokkal, közösségekkel szemben, melyek deviáns viselkedésre és függőséget okozó szokásokra vehetik rá őket, és ők maguk is áldozataivá válhatnak deviáns embereknek, közösségeknek.

A fiatalok nem hasznos dolgokkal töltik a szabadidejüket. A gyerekek unatkoznak, nem olvasnak, nem érték a tudás. Idejük nagy részét a barátaikkal töltik, számítógépezve, bandázva. Hamar

kipróbálják a cigarettát, magas az alkoholfogyasztás a diákok körében. Sok helyen kiszolgálják a 18 éven aluliakat szeszes itallal.

A fiatal szülők számára nincs megfelelő életviteli minta, mely segítené őket a gyerekneveléshez szükséges szabályok kialakításában, alkalmazásában.

A kulturált közösségi terek, fiatal korosztálynak megfelelő szórakozóhelyek hiányoznak a városból. Kevés a park, a szabad sportolási lehetőség. Rossz idő esetén nincs fedett létesítmény, ahol tudnának sportolni, illetve drága a pályabérlés. Sokan töltik az utcán szabadidejüket, mert otthon rosszak a körülmények, illetve kontroll nélkül vannak az iskola után.

A továbbtanulási és felvételi esélyek, lehetőségek csökkentek, a felsőoktatásba való bejutás nehezebbé vált. Az oktatás váláságban van, nem képes felkészíteni a fiatalokat a társadalom elvárásaira, a pályakezdésre.

9.3.11.2. A Várpalotai fiatalok szükségletei (programok, szolgáltatások)

Szervezett szabadidős tevékenységekre van elsősorban igény. Ingyenes vagy könnyen megfizethető sportolási lehetőségekre zenei, kulturális programokra (pl. koncertek, fiatalokat célzó programok).

A már meglévő jól bevált kulturális, sport és életviteli programok folytatását, színesítését várják:

- több közparkot, zöld területet,
- több biztonságos szórakozóhelyet,
- diákmunka lehetőségeket,
- több szervezett munkalehetőséget, álláskereséssel kapcsolatos támogatást.

A fiatalok érezzék, hogy valóban fontosak, véleményüket nemcsak meghallgatják, hanem figyelembe is veszik a döntések során.

9.3.11.3. Az ifjúsági korosztálynak szóló szolgáltatások, programok Várpalotán

Gyermekjóléti központ: pszichológiai-, jogi tanácsadás, családgondozás, Drog-prevenció, fejlesztő pedagógiai ellátás, egészségnevelés, válságkezelés.

Szabadidős szolgáltatások: sportpálya, múzeum, könyvtár, szórakozóhelyek.

Közművelődés: kézműves foglalkozás, szabadidős programok, képzések, tanfolyamok.

Iskolákban tanulmányi és sportrendezvények, tömegsport foglalkozások, teadélutánok, sulibulik, környezetbarát magatartást segítő életviteli programok, DÖK rendezvények, színjátszókör, versenyek, bemutatók, nyári táborok, erdei iskolák, farsang.

9.3.11.4. Elégedettség a kínált szolgáltatásokkal, lehetőségekkel

A megkérdezettek nagy része nincs tisztában a kínált lehetőséggel, más részük szerint a kínált lehetőségek általában jó színvonalúak, de még mindig nem köti le teljesen azt a réteget, amelynek a legnagyobb szüksége lenne rá. A fiatalok közül kevesen veszik igénybe a kulturális lehetőségeket, amelynek az információáramlás hiánya is lehet az oka.

A kínált szolgáltatások nem kielégítőek, hiányosak, és a fiatalok csoportját csak minimális mértékben érik el.

9.3.11.5. Együttműködési lehetőségek a Várpalotai ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó intézményeivel

Fontos cél:

- a családsegítővel és a nevelési tanácsadóval meglévő együttműködés hatékonyságának megőrzése, a diákönkormányzat intenzívebb bekapcsolódása a városban zajló szervezett szabadidős tevékenységekbe.
- A Gyermekjóléti Szolgálat, művelődési intézmények programjainak népszerűsítése.
- A gyermekvédelmi és szabadidő-szervező pedagógusok közti információáramlás segítségével rendszeres, hasznos programok biztosítása.
- Folyamatos látogatások, tájékozódás, tájékoztatás, informálás a szervezetek tevékenységeiről, programokról, a segítségnyújtás módjairól. Új együttműködések kialakítása, közös programok szervezése.
- Csatlakozás egyeztető fórumokhoz, műhelymunkákhoz (esetmegbeszélések), ifjúsági kerekasztalhoz.
- A gyermekvédelemben már működő jelzőrendszer tapasztalatainak átvétele és kiterjesztése az ifjúsági munkára. Fontos, hogy ez a kapcsolat formális módon és ezen keresztül a döntési és végrehajtási folyamatban is jelenjen meg.
- Közös versenyszervezés, énekkari, prevenciós és sport programok más települési iskolákkal együtt, iskolán kívül könyvtári foglalkozások, koncertek és színházi előadások, múzeumok látogatása a környéken.

9.3.11.6. Intézkedések, lehetőségek a Várpalotán élő fiatalok szükségleteinek kielégítése érdekében

Rendszeres szakmai találkozók a városban élő fiatalok, a professzionális és civil szereplők, a döntéshozók részvételével. A döntésekre, a döntési folyamatra ráhatással legyenek az érintettek.

Az önkormányzat részéről olyan felelős személy megnevezése, aki az ifjúsági területért felel, összefogja azt.

Az operatív végrehajtás monitorozása, visszacsatolás, a szereplők rendszeres fóruma, amely nem csak utólag véleményezi a döntéseket.

A tervezés során a meglévő szolgáltatások hatékonyságának növelése, a fiatalok közösségépítő tevékenységének támogatása. A szereplők rendszeres együttműködésének kialakítása.

Elsősorban a meglévő szolgáltatásokról, programokról való informálódás lehetőségét kell javítani:

- propaganda, reklám,
- a programok vonzónak tétele,
- az egyházak és civil szervezetek bevonása,
- közbiztonság, védelem erősítése,
- sportpályák, parkok tisztán tartása és biztonságossá tétele,
- több városi rendezvény szervezése,
- ingyenesen igénybe vehető színház-, mozielőadások, koncertek, múzeum látogatások, könyvtári tagság,
- több utcafrontos ifjúsági klub,
- átfogó prevenciók előadások együttműködve a rendőrséggel, közterület felügyelettel,
- felvételi előkészítők, korrepetálások,
- diákszövetkezeti munkalehetőségek.

A Városi Ifjúsági Kerekasztal tagjainak (fenntartótól függetlenül) rendszeres szakmai találkozók, összejövetelek folytatása, továbbfejlesztése az együttműködés és a helyzet javítása érdekében. A Vöröskereszt által nyújtott szociális munkás hálózat megerősítése a szabadidőben történő csellengés megszüntetésére.

10. KONCEPCIÓ FELADATAI

Stratégiai célok és feladatok - az EU ajánlásai alapján készült Nemzeti Ifjúsági Stratégia és az Új Nemzedék Jövőjéért Program célrendszerét alapul véve - Várpalota ifjúságpolitikai gyakorlatában.

10.1. Tanulás és környezete

Cél:

Az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása, feltételeinek közelebb hozása. A fiatalok idegen nyelvi és informatikai tudásának növelése. Fiatalkori önkéntesség népszerűsítése, mely növeli a motiváltságot, a kreativitást és továbblépést jelenthet az elsődleges munkaerőpiac felé is.

Feladat:

- A felnőttoktatás a városban megvalósítható formáinak népszerűsítése.
- A fiatalok igényeihez igazodva az idegen nyelvi képzési program bevezetése, annak érdekében, hogy segíthesse az álláskeresést és növelhesse az elhelyezkedés esélyét.
- A gyermekükkel otthon lévő kismamák számára ingyenes alapfokú angol nyelvtanfolyam és ECDL START vizsgára való felkészítés szervezése.
- Ifjúsági csereprogramok, „fogadó” önkéntes program ösztönzése.
- Önkéntesség, társadalomsegítő tevékenység népszerűsítése, helyi közösséget építő tevékenységek megteremtése.
- Nemzetközi tábor szervezése, külföldi idegen nyelvi tanulmányutak bővítése, interkulturális kapcsolatok fejlesztése.
- Hátrányos helyzetű „jó tanulók, jó sportolók” cím létrehozása, jutalomrendszer kidolgozása.

10.2. Család, gyermekvállalás

Cél:

A családok szociális biztonsága, felelősség a gyermekekért, a családokért. A családalapítást tervező fiatalok számára a lakhatás színvonalának emelése, az életkörülmények javítása. A nehéz helyzetbe kerülő gyermekes családok anyagi támogatása lakhatásuk körülményeinek megőrzése érdekében. A szociális ellátórendszer, a támogatási formák korosztályi jellemzőkre figyelő alakítása, lehetőségekhez mért bővítése.

Feladat:

- A családok speciális helyzetét és szükségleteit, a gyermekek és fiatalok érdekeit szem előtt tartó szociálpolitika működtetése.
- A meglévő szociális, prevenciós, rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése.

- A gyermeklétszám növekedéséhez igazodó új bölcsődei férőhelyek kialakítása. A térítésmentes bölcsődei ellátás megőrzésével.
- Óvodai férőhelyek szükség szerinti bővítése.
- A családi napközi hálózat kialakítása.
- Lakásfenntartási támogatások megőrzése, bővítése.
- A város lakásállományának javításával, a támogatások rendszerével elérhető közelségbe hozni az önálló életkezdést, családalapítást.
- Albérlethez jutás elősegítése

10.3. Esélyegyenlőség, szolidaritás

Cél:

A kirekesztés, a kirekesztettség megakadályozása érdekében a társadalmi integrálódás lehetőségének megteremtése, a marginalizáció lehetőségének minimalizálása, csökkentése. Sajátos önkormányzati eszközökkel a szülők és a gyermekek támogatásán keresztül a családok életminőségének javítása. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok esélyeinek javítása, iskolai sikerességük növelése. A gyengébb teljesítményűeknek sikerélmény nyújtása, a tanulmányi munkában és a szabadidő értékteremtő módon való eltöltésében. Korszerű, biztonságos, akadálymentes, intézményhálózat fenntartása. A minőségi szolgáltatások feltételrendszerének bővítése.

Feladat:

- Előítéletektől mentes társadalmi szemlélet kialakítása a nyilvánosság eszközeinek felhasználásával, programok szervezésével az intézményrendszerben.
- A pályakezdők munkanélküliségének csökkentése, a munkaerő-piaci helyzet javítása, támogatott foglalkoztatási formák fenntartása, az elhelyezkedést segítő programok szervezése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek, a 8 általános iskolai végzettség megszerzéséhez segítségnyújtás.
- A családok számára felvilágosító, tájékoztató szolgáltatás, tanácsadó és foglalkoztató programok szervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek feltérképezése és azok óvodai együttnevelésének támogatása.
- A segítő szakmai, szakszolgálati rendszer továbbfejlesztése „utazó” szakemberhálózat keretében az iskolai lemorzsolódás csökkentésére.

- Ellátási szerződés keretében a gyermekek szegregált egyéni fejlesztésének, fiatal felnőttek ellátási lehetőségének biztosítása.
- Tanulmányi versenyek folytatása.

10.4. Munkavállalás

Cél:

A foglalkoztatás, az önálló egzisztencia-teremtés fejlesztése. Segíteni a fiatalok munkavállalási kompetenciáinak erősödését, a tartósan állástalanok és a pályakezdő munkanélküliek elhelyezkedési lehetőségeit.

Feladat:

- Személyre szabott felnőttképzési tájékoztató szolgálat működtetése a képzésekről, igénybe vehető szolgáltatásokról, a jogszabályi környezetről. A meglévő ellátórendszer fejlesztése, új típusú ellátási formák bevezetése, a valós szükségletekre reagáló, rugalmas szociális, prevenciós, munkaerő-piaci és rehabilitációs szolgáltatások biztosításával (pályaválasztását segítő információk, egyéni vagy csoportos tanácsadás).
- Diákmunka börze (tanácsadás és információk) szervezése.
- Álláskereső klub kialakítása fiatal pályakezdők részére.
- Fiatalok bevonása a közmunka programba.
- Önismereti csoport működtetése (helyes önismeret viselkedéskultúra színvonalának emelése).

10.5. Kultúra

Cél:

A kulturális fogyasztás, szabadidő, közművelődés, a megfelelő viselkedéskultúrán alapuló társadalmi attitűdök kialakulásának segítése. Aktív állampolgárság, ifjúsági hagyományok őrzése, ápolása és gyarapítása, A korosztály igényeire és a civil szervezetek kezdeményezéseire építkező közművelődési, kulturális, művészetközvetítő, muzeális tevékenység nyújtásával a lokálpatriotizmus erősítése. A közösségi együttlét élményének és szerepének támogatása.

Feladat:

- Színvonalas, egyetemes értéket közvetítő és a közízlést formáló, a korosztályt megszólító kulturális szolgáltatások szervezése.
- Kiállítási, bemutatkozási lehetőség nyújtása a kerületben alkotó fiatal művészek munkásságának megismertetésére.

- A helyi ifjúsági kulturális és művészi csoportok, civil szervezetek alkotó munkájához színtér biztosítása.
- Ifjúsági rendezvények hagyományainak kialakítása.
- A fiatalok alkotó együttműködésének szorgalmazása a kerületi nagy rendezvényeken.
- A helytörténeti munka erősítése a fiatalok körében.
- Gyermek-, ifjúsági programok szervezése az iskolai tanítási szünetekben.
- A fiatal felnőttek számára vonzó közösségi szolgáltatások szervezése.

10.6. Egészségtudatos magatartás

Cél:

Az egészségtudatos életszemlélet erősítése, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. A korosztály aktívabb részvétele a prevenciós tevékenységekben. Korszerű egészségügyi felvilágosítás és életmód-tanácsadás, szűrővizsgálatok bevezetése. A fiatalok mentálhigiénés egészségvédelmét jól szolgáló, az aktuális nemzeti stratégia alapelveinek megfelelő, a helyi sajátosságokra, az eddigi tapasztalatokra építő gyakorlat folytatása.

A sport alapjainak beépítése a korosztály mindennapjaiba. A tömegsport igények kielégítése, a sportolási feltételek, lehetőségek bővítése.

A lakókörnyezet védelme, a fenntartható fejlődés, a fiatalok biztonságérzetének növelése.

Feladat:

- Holisztikus szemléletű, minden társadalmi rétegben élő gyermekekre és fiatalra figyelő egészségügyi ellátás biztosítása.
- A tanácsadással egybekötött egészségmegőrző szűrőprogramok szükség szerinti kiterjesztése.
- A házi-, gyermekorvosok aktívabb bevonása a prevenciós tevékenységekbe.
- Az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése.
- A szenvedélybetegségek megelőzését szolgáló tevékenységek folytatása, kiszélesítése az intézményekben. Szorosabb együttműködés a szülőkkel.
- Összhang teremtése a mentálhigiénével, drog-prevencióval foglalkozó, a kábítószeres szenvedélyproblémákat kezelő szervezetek, intézmények munkájában.
- A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum újbóli létrehozása.
- A prevenciós szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Az egészségmegőrzést népszerűsítő, hagyományos formák, rendezvények keretében.
- A sport megszerettetése a fiatalokkal a diáksport, a tömegsport támogatásával.

- A közterületeinken (közösségi terek szolgáltatásaihoz alkalmas tereken) a korosztály igényeit kielégítő játszó- és sporteszközök beépítése (kosárpalánk, ping-pong asztalok, mászófal, BMX-, gördeszka-, görkorcsolyapálya).
- A kerékpáros közlekedés népszerűsítése, kerékpársávok, kerékpártárolók, támaszok, kerékpárkölsönzés kialakításának támogatása.
- A hétvégi nyitott iskolák népszerűsítése a fiatalok felé, a komplex program megvalósításához forrás biztosítása.
- Az áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzését szolgáló felvilágosító munka folytatása a közintézményekben és a város frekventált pontjain.
- Bűnmegelőzési Tanács újjáélesztése, aminek a programok koordinálása és forrásteremtés lenne az elsődleges feladata.
- Polgárőrszervezet jelenlétének szükség szerinti fokozása az intézmények környezetében.
- A veszélyeztetett területeken éjszakai járőrszolgálatot szervezése a közterület-felügyelet bevonásával.
- Fiatalok bevonása „ifjúságvédelmi őrzőjárat”- az itt élők biztonságérzetét növelő programokba, szervezetekbe. A gyermekekre irányuló utcai szociális munkás hálózat kiépítése, járőrszolgálat beindítása kortárs segítők bevonásával az este, valamint iskola időben közterületen csellengő fiatalok számának csökkentése érdekében.
- A térfelügyeleti rendszer kialakítása közintézményeknél.

10.7. Ifjúsági munka, ifjúságsegítés

Cél:

Az ifjúságügy, az ifjúsági szakma és az ifjúsági munka összhangjának kerületi szintű megteremtése. Az ifjúsági munka önkormányzati szintű koordinációja. Biztosítani az ifjúsági programok lebonyolításához szükséges közösségi teret (intézményi- civil- egyházi), és az ifjúsági szolgáltatásokhoz (információs csatornák, fiatalok tájékoztatása, média) való ingyenes hozzáférést, ifjúsági táborok használatát, a civil ifjúsági szervezetek, szolgáltatások támogatását.

A gyermek- és ifjúsági közösségek számára a demokratikus jogok, kötelezettségek megismertetése és gyakoroltatása, a demokrácia tanulása.

Feladat:

- A település fontosabb közterületein, közösségi helyein, intézményeiben vezeték nélküli Internet (wifi) hozzáférés biztosítása.
- Az önkormányzat honlapjának folyamatos fejlesztése, „gyermek-ifjúsági honlap”, kialakítása.

- A hatékony működést segítő ifjúsági közösségi tér biztosítása az ifjúság rendszeres vagy alkalmi közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltéséhez.
- A hátrányos helyzetű gyermekeket, serdülőket, fiatalokat támogató programok szervezése.
- A helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok, nyári táboroztatás szervezése.
- Az ifjúsági klubok ingyenes internetezési lehetőségének megőrzése, infópontok működtetése.
- Az ifjúsági információs és tanácsadói szolgáltatások egymást kiegészítve integráltan, egyenlő súllyal jelenjenek meg.
- Az ifjúság élethelyzetéhez igazodó jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, munkaerő-piaci tanácsadási szolgáltatás biztosítása.
- Mindenki számára nyitott, a személyes adatok felvétele és nyilvántartása nélküli tanácsadó tevékenység végzése.
- A fiatalok igényeire épülő új táborozási, erdei iskolai, napközis programkínálat, rendezvények szervezése.
- Az Ifjúsági Kerekasztal működésének támogatása.
- Ifjúsági pályázatokkal támogatni a gyermekek és serdülők közösségi programjait, hazai és külföldi táborozását, nemzetközi cserekapcsolatok kiépítését.
- Tájékoztató füzet készítése, amely általános információkat ad, segítséget nyújt egy-egy probléma felismeréséhez és megoldásához.
- Ifjúsági hírek a helyi médiában, ifjúsági rovat, ahol minden alkalommal megjelenének a fiatalokat érintő és érdeklő hírek, programok, lehetőségek.
- A fiatalok önszerveződő csoportjainak támogatása (programszervezés, pályázati munka, táborszervezés, egyesület-alakításhoz való segítségnyújtás, közösségi terek, információk biztosítása).
- Elérési program kidolgozása és megvalósítása (köztereken elérni azokat a fiatalokat, akik más módon nem bevonhatók).
- A közösségi terekben felkészült ifjúságsegítők, közösségfejlesztő szakemberek biztosítása, akik megőrzik és fejlesztik a fiatalok öntevékenységét.
- Az egyházközségekben az ifjúsági munka, a fiatalok önszerveződésének segítése.
- Ifjúsági díj, kitüntetés alapítása, az elismerés, jutalmazás rendszerének kidolgozása.

10.8. Erőforrások és feltételek

Az Önkormányzat szerepe a városi ifjúságpolitikai tevékenység irányításában, támogatásában (ifjúsági közösségek támogatása, forráselosztási rendszer).

Az Önkormányzat továbbra is kiemelt figyelmet fordítson a városban élő ifjúsági korosztály életminőségének javítására. Ennek érdekében a lehetőségekhez mérten biztosítsa a szükséges feltételek megteremtését, és gondoskodjon a folyamatos fejlesztésükről.

Az Önkormányzat a jövőben is a jelenlegi gyakorlatot kívánja folytatni. Az intézmények gyermek- és ifjúságpolitikai feladatainak közvetlen szakmai felügyeletét a Polgármesteri Hivatal Szervezési Intézményirányítási és Szociális Irodája látja el. Az intézményeken keresztül szervezik, kezdeményezik, segítik a területhez kapcsolódó feladatok ellátását.

A hatékony ifjúságpolitikai tevékenység csak akkor lehet eredményes, ha egységes szemléleten alapuló feladatrendszerben, koordináltan valósul meg.

A Képviselő-testület tűzze ki célul, hogy továbbra is lehetőséget teremtsen a kerületi szintű feladatok ellátására, támogatására. Ennek érdekében a mindenkori költségvetési rendeletében külön soron biztosítsa az Ifjúsági Konceptió megvalósításához szükséges pénzügyi fedezetet, évenként a feladattervhez igazodóan. Az összeg felhasználásáról az éves feladat-tervben meghatározottak szerint a Humán Erőforrás Bizottsága döntsön a Képviselő-testület felhatalmazása alapján, átruházott hatáskörben.

Az ifjúságfejlesztéssel kapcsolatos megoldási folyamatok során az elért eredményekre, a változásokra építve szükségeszerű újabb szociológiai felmérés készítése. Az Önkormányzat biztosítson forrást, hogy 2017-ig az ifjúság helyzetének felmérése megvalósuljon.

11. MONITORING, NYILVÁNOSSÁG

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete a program elfogadását követően kétévente megtárgyalja a koncepcióból eredő feladatok időarányos teljesítését.

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete által elfogadott Ifjúságpolitikai koncepciója nyilvános.

12. ÖSSZEGRZÉS

A koncepció a fejlesztési folyamatok során a fiatalokat kiemelt célcsoportként helyezi előtérbe. A fiatalokra nem, mint problémára, hanem mint erőforrásra tekintünk. Ehhez járul hozzá a fiatalok kritikus hozzáállásában rejlő tartalékok felfedezése, felfedése, láthatóvá tétele. A megkezdett fejlesztési folyamatok hosszú távú fenntarthatóságának garanciája lehet a fiatalok nagyarányú elérése, hiszen ebben az esetben már fiatal felnőttkorukban rendelkezni fognak azokkal a képességekkel, attitűdökkel, amelyek egész életüket meghatározzák. A jelenleg zajló fejlesztési folyamatoknak a fiatalok lehetnek az erőforrásai, ötleteikkel, kritikai látásmódjukkal, aktív részvételükkel, önkéntes szervezői tevékenységükkel – feltéve, ha teret, ha feladatokat, ha felelősséget kapnak, ha érzik és értik a helyüket és szerepüket. Fontos feladat tehát, hogy a közösségért cselekvő emberi és állampolgári lét, a demokráciatanulás beleépüljön a fiatalok szocializációs folyamataiba, de még fontosabb az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, fejlesztése, az ahhoz való hozzájárulás, hogy a fiatalok motorjai, aktív erőforrásai legyenek a társadalmi és gazdasági fejlődésnek.

A hatásterületek mellett kiemelt fontossága van az intézmény- és szolgáltatásrendszernek és az abban dolgozó szakembereknek, azok tudásának, szakmai-módszertani eszköztárának. Az érdemi előrelépéshez alapvetően szükséges az ágazatok együttműködése, összefogása. Összefoglalóan a fiatalok ismereteinek, tudásának bővítése, tehetségük kibontásának és kiteljesítésének támogatása, egyéni és közösségi kompetenciáik, továbbá a változásokhoz való alkalmazkodó képességük fejlesztése, a közösségi szerepvállalásra való képessé válásuk segítése fogalmazható meg.

Cselekvési terv 2013/2018

Legfontosabb célunk, hogy növeljük a városunkban élő, ahhoz kötődő fiatalok közösségi aktivitását, jobb életkörülményeket tudjunk számukra teremteni, illetve biztosítva legyenek életésélyeik nem csak városi, de kistérségi, megyei és nemzetközi szinten egyaránt.

1. Oktatás, képzés, nevelés

A fiatalokat képessé kell tenni a gyorsan változó körülményekhez való alkalmazkodásra, hogy tisztában legyenek a piac elvárásaival és ehhez igazodva válasszanak képzési területet. Segíteni kell a pályaeorientációt és szakemberek bevonásával lehetőséget kell teremteni a fiatalok számára a minél szélesebb körű információszerzésre; zökkenőmentes átmenetet kell teremteni a fiatalok számára a képzésből a munka világába. Esélyegyenlőség bármilyen egyenlőtlenség esetén; nemzetközi és regionális ifjúsági és szakmai együttműködési formák támogatása; segíteni kell a fiatalok formális tanulása mellett a non-formális irányú kiteljesedését.

Intézkedések:

A) Teljes körű tájékoztatást kell megvalósítani, hogy a fiatalok pályaválasztási és pályakezdési nehézségeit minimalizálni, döntéseiket segíteni lehessen. Ennek érdekében évente pályaválasztási börzét kell szervezni, ahol szakközépiskolák, gimnáziumok és szakképző intézmények mutatkoznak be, s a Megyei Munkaügyi Központ alkalmazottjai pályaválasztási tanácsadással állnak a fiatalok rendelkezésére.

Felelősök: Szinbád Nonprofit Kft. intézményei, Hírcentrum Kft.

Közreműködők: Ifjúsági referens, általános iskolák, középiskolák ezzel a feladattal megbízott pedagógusai

Határidő: 2013. november -2014 február

Pénzügyi források: -

B) Önkéntes munka elismertetése, népszerűsítése. Az önkormányzati intézmények (Szinbád Nonprofit Kft. közművelődési intézményei, Várpalotai Összevont Óvoda és Bölcsőde, Gyermekjóléti és Családsegítő Központ, Egyházak, Vöröskereszt) népszerűsítik a náluk lévő

lehetőséget az önkéntes munka végzésére, s az intézményekben kijelölt mentor foglalkozik a fiatalokkal.

Felelősök: intézményvezetők

Közreműködők: Ifjúsági referens, mentorok, intézményi dolgozók, önkéntesek

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: -

C) Non-formális nevelési rendszer napi gyakorlattá tétele a fiatalok fejlődése érdekében: A nem formális nevelési irány bevonása mind az egészségnevelő/egészségfejlesztő, mind a személyiségfejlesztő, mind a kommunikációs, mind az emberjogi, társadalmi folyamatokba.

Felelősök: Ifjúsági referens, Várpalotai Ifjúsági Kerekasztal, Ántsz

Közreműködők: Általános Iskola tanulói és középiskolás tanulók

Határidő: 2013. szeptember 1-től folyamatos

Pénzügyi források: társadalmi munka

2. Szabadidő eltöltése

Az egészséges testi-lelki fejlődés és szocializáció érdekében a fiataloknak lehetőséget kell nyújtani szabadidejük hasznos eltöltéséhez. Támogatni kell a fiatalok önkifejezését és kreativitását szolgáló kezdeményezéseket. A szabadidő tartalmas eltöltése, a kulturális rendezvények nem csupán a szellem és a test táplálékaként foghatók fel, hanem alternatívaként is a nem kívánt szabadidő eltöltési formákkal szemben; preferálni kell az egészséget támogató és a tartalmas értéket nyújtó programokat. Támogatni kell a hagyományőrzésre irányuló rendezvényeket, programokat; az aktív és hasznos ifjúsági élethez megfelelő közösségi tereket kell biztosítani; fejleszteni kell a jelenlegi ifjúsági teret, az ifjúság igényeinek és elvárásainak minél teljesebb körű megfelelésére.

Intézkedések:

A) Ifjúsági közösségi tér fejlesztése: több, a fiatalok igényeihez jobban alkalmazkodó program szervezése, ifjúsági információ célcsoporthoz való eljuttatása.

Felelősök: Ifjúsági Ház dolgozói, pályázati és nemzetközi referens

Közreműködők: Ifjúsági referens, Ifjúsági Kerekasztal, egyházi, ifjúsági szerveződések

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: Ifjúsági Ház költségvetése, pályázati források

3. Egészség és sport

A testi, szellemi egészség a legfőbb érték, ezért erősíteni kell a tudatosabb megjelenítését, amelyhez megfelelő motivációt és kommunikációt kell alkalmazni. Tudatosítani kell a fiatalokban az egészségmegőrzés, egészségfejlesztés és betegségmegelőzés fontosságát; esélyt kell teremteni a fiataloknak, hogy képessé váljanak produktív életstílus kialakítására; a sportolás alternatíva a káros szenvedélyek ellen, támogatni kell az egészséges életmód szemléletének meghonosítását kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok tekintetében; az egészséges élet alapja a tiszta környezet, ezért érzékenyíteni kell a fiatalokat a környezet- és természetvédelmi tudatos gondolkodásra.

Intézkedések:

A) Tömegsport népszerűsítése, sportlehetőségek kínálatának bővítése népszerű példaképek, élsportolók bevonásával. Olyan klubok létrehozása, amelyek a fiatalok differenciáltabb igényeit kielégítik. Helyi illetve országos programokhoz való csatlakozás.

Felelősök: Városi Sportcsarnok

Közreműködők: informális ifjúsági csoportok

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: Pályázati források, támogatások

4. Társadalmi tevékenység, érdekképviselet, demokrácia

Az önkormányzat támogatja az ifjúsági szervezetek létrejöttét, fejlesztését, a fiatalok önszerveződéseit, újszerű kezdeményezéseit; fiatalok sajátítsák el a település ügyeivel való foglalkozást, tanulják meg a közös érdekvérvényesítés sikeres eljárás módját, fejlesszék állampolgári képességeiket; fiatalok egyenlő eséllyel vegyenek részt a demokratikus folyamatokban.

Intézkedések:

A) Ifjúsági Kerekasztal 4 évenkénti megalapítása, a szervezet fejlesztése.

Felelősök: Várpalota Város Önkormányzata, Várpalota város Polgármestere

Közreműködők: Ifjúsági referens

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források, önkormányzat költségvetése

B) Ifjúsági Kerekasztal és más informális ifjúsági csoportok népszerűsítését célzó kampány megtervezése, kivitelezése.

Felelősök: Ifjúsági referens

Közreműködők: Ifjúsági Kerekasztal, informális ifjúsági csoportok, Hírcentrum Kft.

Határidő: 2014. április 30.

Pénzügyi források: pályázati források önerővel kiegészítve.

C) Nemzetközi ifjúsági kapcsolatok szélesítése más európai uniós országok felé – nemzetközi ifjúsági cserékben való részvétel.

Felelősök: Városmenedzser, Pályázati és nemzetközi referens

Közreműködők: Ifjúsági referens

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források önerővel kiegészítve, önkormányzat költségvetése, támogató/lebonnyító szervezetek hozzájárulása

D) Ifjúsági hírek megjelenítése a helyi újságban

Felelősök: Szindbád Nonprofit Kft. intézményei, Ifjúsági referens, Hírcentrum Kft

Közreműködők: a média iránt érdeklődő fiatalok

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: -

5. Pályakezdés, otthonteremtés

A munkába állás, az első otthonteremtés és a családalapítás összefügg, melyeket az önkormányzatnak minden lehetséges eszközzel támogatnia kell; foglalkoztatáspolitikai, lakáspolitikai eszközök bevonásával törekedni kell a fiatalok munkába való bevonására, és az elvándorlásuk megakadályozására.

Intézkedések:

A) Cselekvési program elkészítése az ifjúság lakáshoz jutásához, pálya- és életkezdésének segítéséhez

Felelősök: Ifjúsági referens

Közreműködők: Várpalota Város Önkormányzata, civil szervezetek

Határidő: 2014. december 31.

Pénzügyi források: pályázati források, költségvetés

B) Közbiztonsági folyamatok elindítása., biztonságos közlekedés, drogprevenció, alkohol és dohányzás ellenes kampányok

Felelősök: Ifjúsági referens

Közreműködők: Várpalotai rendőrkapitányság munkatársai, Polgárőrség, védőnők, Ántsz

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati támogatás önerővel kiegészítve

6. Infrastruktúra fejlesztés

A legnagyobb problémát jelenti a fiatalok számára, ha nem rendelkeznek megfelelő közösségi térrel, olyan hellyel, ahol szabadidejüket hasznosan eltölthetik. Megfelelő infrastrukturális háttérrel kell teremteni a fiatalok számára, hogy szeressenek hazajárni, hogy szeressék saját településüket.

Intézkedések:

A) Ifjúsági közösségi tér kialakítása

Felelősök: Ifjúsági referens

Közreműködők: Várpalota Város Önkormányzata, Ifjúsági Kerekasztal, civil szervezetek tagjai

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati forrás önerővel kiegészítve